

אלא הצגה מפוכחת של האפשרויות הפתוחות עתה לפני יושבי הארץ הזאת—על אתגריהן, תביעותיהן, ועתידותיהן.

י. ש.

בסוד עכבישים

הספרים העבריים העוסקים בהי ובצומח רחב לוקים קשה ביובש מדעי המהלך שיממין על הקורא הממוצע וחלקם בשטחיות ובלדות שמקורן בפופולריזציה יתירה. ספרו של אמוץ כהן "בסוד עכבישים" מהלך בטוחות על החבל המתוח בין שני הסוגים. הוא נאמן בדיוקו המדעי, ועם זאת מרחק ומלבב.

עניינו של הספר בשלושים מיני עכבישים שכיחים מתוך מאות המינים המצויים באזורי הארץ השונים. "עכבישים סתם אין דעת הב"ריות נוחה מהם. אכזריים הם... חסרים כל גוי, לא תואר להם ולא הדר... והרי אדם סולד מפני מגעם מחשש עקיצה ומחמת המיאוס (ע' 9), כך פותח אמוץ כהן את ספרו. אולם, כשהנחת את הספר בסיום הקריאה דומה שיש צורים אלה הפכו מודעים ותיקים שתכונותיהם הטובות והרעות ידועות לפרטיהן.

למעלה ממחצית יובל-שנים הקדיש המחבר לחקר העכבישים. שעות על שעות התבונן בארזים-ורבעם, והיא מתאר את שיטות הצייד השונות שנוקטים העכבישים בתזונתם, בהתרבותם ובדרכי התגוננותם. מרתקת שיטת הצייד של האגמית—עכבישה החיה במקום מיכ—המושכת את רשתה בין שתי גדות המים או תעלת-הניקוז בהן היא שוכנת. רוב שעות היום תלויה האגמית במנוחה על רשתתה. לפנות-ערב, שעה שהיתושים שרוב שעות היום נימנמו פותחים בפעילות, היא נדרכת. הם מתעופפים ונתקלים ברשת ונאחזים בה. יתושים טגנים שעת-הזה יצאו מתוך המים לאוויר העולם ופורשים כנפיים ומתרוממים נתפסים ברשת, ויתושות שיורדות אל המים

מוסלמית גדולה, הסלידה מן הרעיון של גירוש האוכלוסים, והידיעה המוחלטת כי רק החזקה בגבולות החדשים מבטיחה את בטחונה של מדינת-ישראל ומרחיקה את הסכנה של התמודדות צבאית נוספת בקנה-מידה נרחב—עומדים בעינם גם היום—לגברי סיני, "הרצור" עה" ו"הגדה המערבית"—ובמשנה-תוקף-יחומרה.

הלקח המדיני מן הנסיגה של שנת 1956 נלמד היטב. אפילו רבים מרודפי השלום-שבתב, תמורת ויתורים וכיזא"בזה, אינם מעלים על דעתם את החזרתה של נפת-עזה לידי מצרים. אולם יהודה ושומרון—שאני! בשטחים הר"אלה, ובאוכלוסיהם, מרוכזים יכודות האימה וההיסוסים. כאן מקור ההצעות והתכניות המועלות ומשתנות מחדש-ללבקרים, שכל-כולן אי-רודאות וסרוב עקשני ללמוד לקה מדיני. במקום אחד ביומנו קובע דיין כי היה הסכמה מרובה וגלויה מצד האוכלוסיה ברצועת-עזה לשתף פעולה עם השלטון הישראלי, שהסיר מעל שכמה עולו של משטר מצרי מושחת, מדכא ומנצל. נסיגת כוחות צה"ל בשנת 1956, על תוצאותיה המקומיות, היא, כמובן, הסיבה העיקרית להיסוסים ול-צימצום של שיתוף-הפעולה מצדה כיום. על הרצועה אין מתכוונים לוותר לאחר שנוכחו בתועלתם של הסכמים; כלום חייב אותו הנאי לחול גם על "הגדה" לפני שישוכנעו המפקד-פקים בחיזיונות השתייכותה לתחומיה של מדינת-ישראל?

קריאה בדפי "יומן מערכת סיני" מביאה את הקורא לידי מחשבה כי שוב לא יהיה צה"ל צריך להוכיח את יעילותו ואת כשרם של מצביאי רק אם יוכיחו מנהיגיו המדיניים אותם כשרים ואותה יכולת: מקוריות מחשבתית, שיחזורי מדוקטרינות קבועות וקפוזיות ומבט חדש ומחדש, העזה וניצול הנאי הזמן והמקום. "יומן מערכת סיני" ממריץ את הקורא בו עתה למתוח מקבילות בין הרעיונות המדיניים הכלולים בו לבין הצהרותיו המדיניות של שר-הבטחון משה דיין כיום. והקו, גם אם הוא נפתל, בולט הוא. נראה כי בעיקר דרוש בימים אלה לא דווקא מאמץ פובליציסטי להבהרת השאלה "מה לעשות".

* אמוץ כהן: בסוד עכבישים: הקיבוץ המא"חד, 1966: 141 עמ.

עוד לא מאוחר

לחתום על ה"ספריה לעם"

הופיעו כבר 7 ספרים בסדרה החדשה:

מ. כובר : גוג ומגוג

סיפור מקורי מאת ההוגה הגדול ובי גלריה ססגונית של מנהיגי החסידות ותלמידיהם הנתנים במחלוקת קשה בקשרים עזים של אהבה וקנאה ובציפיה לגאולה.

יעל דוין : שני בנים למוות

רומן מסעיר-לב מחיי צנחן ישראלי. הטוב בספריה של יעל דוין. ספר זה ב"ספריה לעם" ייתן רק למנויים. ללא-מנויים יימכר הספר רק בכריכה קשה (כ"ד 4.50 ל"י)

גריהם גרין : השחקנים

ספר שזכה להצלחה בלתי רגילה בעולם ותורגם לשפות רבות

יצחק בן-נר : האיש משם

סיפור מרתק מאת סופר חדש בעל יכולת מפתיעה על הרפתקאות צעיר ישראלי פצוע שנתקע בעיירה מצרית שעל הגבול

ארתור ון-סהנדל : איש המים

רומן-מופת הולנדי

פ. שדה : על מצבו של האדם

"הקריאה גרמה לי הנאה בלתי-שכיחה והפתעה רבה"

(א. אייג, "למרחב")

ק. פאוסטובסקי : נעורים הסרי-מנחם

ספור-חיים מלהיב מאת אחד מגדולי הספרות הרוסית

מחיר כל ספר למנויים : 1.25 ל"י ;

מחיר החתימה לשנה : 15 ל"י.

הרוצה לקבל את הספרים לביתו יוסף 2.40 ל"י לשנה — דמי-משלוח כדואר.

כל הספרים המופיעים החל

באוגוסט מכורים בכריכה

תפורה

החתימה מתקבלת בכל חנות-ספרים ובבית-ההוצאה, ת"א, מוא"ה 22, ת"ד 470, טל' 611526.

הוצאת עם עובד

להטיל ביציהן נתפסות ברשת מלמעלה. מש" חשה האגמית בקרבן המפרפר היא מחליקה על קורי הרשת ואוכלתו.

היי-המשפחה של העכבישים מתוארים בענין רב על-ידי המחבר. זוג משפכנים סועדים לבם בנזוב שנטרף על-ידם: "מחזה נדיר, מפליא ומבדח הוא מראה שני עכבישים הנה- גים במשך שעה ארוכה מטרף אחד בלא גילויי איבה או קנאה" (ע' 30). ואילו כעבור תקופת ההזדווגות טורפת הנקבה את בן-זוגה מכיון ש"עם סיום ההפריה נפסקת הידידות והזכר נחשב בעיני הנקבה ככל יצור אחר. רק כמקור מזון".

"רגש לא נעים רוחש בנו", מגלה אמוץ כהן את רחשי לבו, "כשאנו רואים רציחת-בגידה כזו בין שני יצורים, שאך ימים אחדים קודם חיו באהבה ובשלום. פעם הובאתי לידו היר- הורי אכזבה יתירה: מצאתי את פרקי רגליו ושארית שריון גבו של הזכר תלויים בגובה הללה של הצנצנת, כביכול מתוך כוונה להע- מיד לראווה את המעשה הקניבלי של הנקבה. והיא עצמה היתה רבוצה כבודת-כרס. שבעה ועיפה על קרקעית הכלי" (ע' 31).

דומה לעתים כי אמוץ כהן הוא אחד מאותם קדמונים—שכוננו "עסקן בדברים"—שהתבוננו בטבע ועקבו אחר גילוייו השונים. הסתכלותו חדה ומדויקת, ואף-על-פי-כן יחסו לנושאי- מחקרו הוא אישי. הוא "נסער" בגלותו מין עכבישים חדש, ו"דעתו נחלשת עליו" שעה שאינו מצליח להגדירו. המחבר חידש שמות למיני עכבישים ששם הקודם היה מסורבל, אף נתן שמות למינים שלא היה להם שם עברי כלל. השמות מאפיינים את המיוחד שבמין וקלים לזכירה. לדוגמה: יכסופית במקום עכביש-הכסף וארגלן במקום העכביש ארץ-הרגל.

ב. ב.

שוב ושוב

שריו של עוזר רבין מתפרסמים לעתים נדירות כל-כך, ובעשור האחרון כמעט אין ימו